

آلبرت بغزبان، در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» به این پرسش پاسخ داد:

رشد اقتصادی ایران مثبت است یا منفی؟

ایمان ربیعی

فصله آمارهای بانک مرکزی و مرکز آمار ایران در خصوص رشد اقتصادی تعجب بسیاری از کارشناسان را برانگیخته است. اگر تا پیش از این تفاوت رشد اقتصادی به تفاوت آمار در محدوده یک تادو در صد محدود می‌شد امروز به دامنه منفی تا مثبت مرتبط می‌شود. در حالی که مرکز آمار ایران رشد اقتصادی کشور را در ۹ ماهه، بدون نفت و با نفت منفی ارزیابی کرده است، بانک مرکزی از خروج اقتصاد ایران از رکود خبر می‌دهد و تأکید دارد در دوران کرونا و تحریم رشد اقتصادی کشور مثبت شده است.

مرکز آمار ایران و بانک مرکزی هر دو نهادهایی دولتی محسوب می‌شوند. رئیس مرکز آمار ایران از سوی معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان برنامه و بودجه حکم می‌گیرد و رئیس کل بانک مرکزی از سوی رئیس جمهوری حکم انتصاب

خود را دریافت می‌کند. اگر ماجرای استقلال در مورد هر دو نهاد بررسی شود، همچنان بحران عدم استقلال هم برای بانک مرکزی و هم برای مرکز آمار ایران وجود دارد؛ اما آنچه تفاوت آمار این دو مرکز را در شرایط کنونی به بحث روز تبدیل کرده است، تفاوت در مثبت یا منفی بودن رشد اقتصادی ایران در ۹ ماهه ابتدایی سال سخت ۱۳۹۹ است. آمارهای مرکز آمار ایران نشان از رشد منفی ۱،۲ درصدی محصول ناخالص داخلی باسفت و منفی یک درصدی محصول ناخالص داخلی بدون نفت در ۹ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ دارد. این در حالی است که براساس اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، رشد اقتصادی کشور، به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰، در ۹ ماهه سال ۱۳۹۹ عدد ۲،۲ درصد رسید. بر این اساس رشد اقتصادی بدون نفت کشور در ۹ ماهه سال جاری معادل ۱،۹ درصد برآورد شده است.

جدال با اعداد

جدال با اعداد البته جدال تازه‌ای در ادبیات اقتصادی و سیاسی ایران نیست. سال‌هاست آمارها حکایت از رشد و توسعه دارند، اما در عمل ایران از پس اجرای شش برنامه توسعه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، همچنان کشوری در حال توسعه محسوب می‌شود و نتوانسته است خود را به قطار باشگاه کشورهای توسعه‌یافته برساند. در برنامه پنجم توسعه پیش‌بینی شده بود که همه آمارهای اعلامی ایران باید از سوی مرکز آمار ایران اعلام شوند؛ اما در نهایت بانک مرکزی همچنان به انتشار آمار ادامه داد و در عمل این تفاوت آماری علامت سؤال‌های بزرگی را مقابل افکار عمومی قرار داده است.

کدام آمار به حقیقت نزدیک‌تر است؟

آلبرت بغزبان، کاشناس مسائل اقتصادی، در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» در خصوص اختلاف نظر این

دو سازمان در ارائه آمارها گفت: سازمان اعلام‌کننده آمار رسمی و آمار کلان کشور باید یک نهاد باشد چرا که به هر طریقی که حساب کنیم این دو نهاد به دو عدد مختلف خواهند رسید. وی در ادامه افزود: شیوه نمونه‌گیری این دو سازمان و بعضاً فرمول آنها در محاسبات اقلای مانند تولید ملی، رشد اقتصادی، اشتغال و قیمت‌ها متفاوت است. حتی دوره زمانی که این دو سازمان به بررسی آن می‌پردازند و یادیدگاه و قصد آنها از اعلام آمارها متفاوت است؛ چرا که به هر حال ممکن است آمارها بنابر ملاحظاتی اعلام شود.

رشد اقتصادی مثبت شد؟

از سوی دیگر باید در نظر داشت ایران در سال ۱۳۹۹ وضعیت بی‌غرنج و غیر عادی را پشت سر گذاشت. فشار تحریمی، بلا تکلیفی پس از خروج ترامپ از کاخ سفید و انتخاب بایدن به ریاست جمهوری در کنار شیوع کرونا و افزایش بیکاری، وضعیت نامتعرف را برای اقتصاد ایران ایجاد کرد. در این شرایط، هر چند بسیاری از کشورها با اعلام دوره‌های خاص قرنطینه، در صد مهار باندمی کرونا برآمدند اما وضعیت اقتصادی ایران به گونه‌ای نبود که امکان اعلام قرنطینه وجود داشته باشد و در برخی ماه‌های سال نیز وضعیت بسیار

البرت بغزبان: بانک مرکزی خیلی خوش بینانه آمار رشد اقتصادی را اعلام می‌کند، چرا که شهروندان این حس را ندارند که وضعیت اقتصادی در حال حاضر در شرایط مطلوب باشد. همه کارخانه‌ها درگیرند و اکثر از بر ظرفیت کار می‌کنند و به نظر من مرکز آمار واقع بینانه‌تر آمارها را ارائه کرده است.

این کارشناس مسائل اقتصادی در آخر افزود: مرکز آمار هیچ منفعتی ندارد که آمارها را اختلاف واقعیت اعلام کند و این کار هیچ سودی برایش ندارد، اما بانک مرکزی به هر حال متولی و مسئول پاسخ‌گو به وضعیت ارزی و سطح قیمت‌ها و تورم در کشور است.

بغرنج و پیچیده شد به طوری که شمار زیادی از هموطنان به دلیل کرونا جان خود را از دست دادند. کادر درمان نیز با مشکلات متعدد و فرسایش نیروی کار مواجه شدند. در این میان بسیاری از فعالان اقتصادی خصوصاً در بخش خدمات کار خود را از دست داده و با کاهش شدید درآمد و پروا شدند. در این وضعیت شاید همان طور که بغزبان، استناد اقتصاد دانشگاه تهران می‌گوید تکیه بر آمارهای مرکز آمار ایران کاری درست‌تر تلقی شود. در رشد اقتصادی باید در جامعه ملموس باشد. ایران در سخت‌ترین شرایط از درآمدهای نفتی نیز به واسطه عدم برخورداری از امکان فروش نفت بی‌بهره ماند و بلو که شدن پول‌های ایران در سایر کشورها، حتی کشورهای دوست، فشار اقتصادی را مضاعف نمود. شاید با اعلام واقعیات اقتصادی، امکان همراهی افکار عمومی با سیاست‌ها و مشکلات بیش از پیش فراهم باشد. این نکته‌ای است که نه تنها آلبرت بغزبان که دیگر کارشناسان نیز بدان اشاره می‌کنند.

رئیس اتحادیه فروشندگان پرنده و ماهی اعلام کرد: مرغداران، مقصر اصلی کمبود و گرانی مرغ!

شده با نرخ دولتی به بازار عرضه شده اما ۵۰ درصد دیگر توسط مرغداران با نرخ آزاد به بازار عرضه می‌شود که این اقدام نوعی تخلف است. رئیس اتحادیه فروشندگان پرنده و ماهی با تأیید این خبر گفت: با وجود اهرم فشار دستگاه‌های دولتی مرغداران مجاب شدند که عرضه مرغ دولتی به بازار را بیشتر کنند. همچنین با کمک دادستانی تهران و دیگر نیروهای دولتی فروش مرغ آزاد از سوی کشتارگاه‌ها به بازار ممنوع شده است! آیا کاهش تولید مرغ از سوی مرغداران عمدی بود؟ به گفته یوسف‌خانی، مرغداران تولید مرغ را عمدتاً کاهش ندادند بلکه در ماه‌های گذشته با کمبود نهاده‌های دامی مواجه شدند که این معضل باعث شد در شب عید با کمبود مرغ در بازار مواجه شویم.

باعث می‌شود که مرغ با نرخ دولتی به دست مصرف‌کنندگان و مردم برسد. **تولید مرغ ۲۰ درصد کاهش داشت** او اظهار کرد: البته برای خرید مرغ ارزان باید مرغ به اندازه کافی تولید شود. طبق آمارها تولید مرغ در بهمن ماه ۲۰ درصد کاهش داشته است. همین مساله باعث شده فضای فعلی انگیز را برای تخلف مرغداران و زیاده‌خواهی آنها بیشتر کند. به گفته یوسف‌خانی، قیمت مصوب مرغ ۲۰ هزار و ۴۰۰ تومان است. با آن که تمام نهاده در اختیار مرغداران قرار گرفته اما تا به امروز مرغ توسط مرکز پشتیبانی امور دام به بازار عرضه نشده است. **نصف مرغ تولید شده آزاد فروخته شد!** آنچه پیدا است ۵۰ درصد مرغ‌های تولید

برای خرید مرغ ۲۰ هزار و ۴۰۰ تومانی صف می‌نهند. این بخشی از ماجراست. در برخی از نقاط تهران هم مردم گزارش داده‌اند که مرغ به اندازه کافی نیست! **مرغداران زیاده‌خواه شده‌اند** به گفته رئیس اتحادیه فروشندگان پرنده و ماهی، مقصر اصلی گرانی و کمبود مرغ در بازار مرغداران هستند، چرا که آنها از توزیع مرغ با نرخ دولتی به بازار مقاومت نشان می‌دهند و در این شرایط زیاده‌خواه شده‌اند! مهدی یوسف‌خانی برای آن که مرغ ارزان به دست مردم برسد سه توصیه دارد و گفته است: ابتدا مرغدارانی که نهاده با نرخ دولتی به دست‌شان رسیده نباید مرغ را گران به کشتارگاه بفروشند. همچنین توزیع کنندگان هم نباید مرغ گران را به دست واحدهای صنفی برسانند. همین

ماهی به تجارت‌تیزو گفت: «مردم نباید مرغ گران بخرند، چرا که دولت نهاده‌های دامی را در اختیار مرغداران قرار داده و آنها هم موظفند مرغ را با نرخ ۲۰ هزار و ۴۰۰ در اختیار مردم قرار دهند.» کمبود و صف طولانی مرغ صدای شهروندان تهرانی را در آورده است. هر چند مرغداران مدعی‌اند که شبانه روز مرغ به کشتارگاه می‌برند اما باز هم شهروندان تهرانی

۴۴ درصد سدهای کشور خالی است

بر اساس آمار بهره‌برداری از سدهای مخزنی کشور تا اسفندماه در سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ از مجموع ظرفیت ۵۰۵ میلیارد مترمکعبی مخازن سدها، ۵۶ درصد مخازن پر و ۴۴ درصد خالی است. به گزارش توسعه ایرانی، بر اساس آمار بهره‌برداری از سدهای مخزنی کشور تا ۲۲ اسفندماه در سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ از مجموع ظرفیت ۵۰۵ میلیارد مترمکعبی مخازن سدها، ۵۶ درصد مخازن پر شده است. بر این اساس، به تبع روند کاهش بارش‌ها، حجم ورودی آب از ابتدای سال آبی ۰۰-۹۹ تاکنون برابر با ۱۶ میلیارد و ۴۷۰ میلیون مترمکعب بوده که نسبت به مدت مشابه سال آبی قبل از آن (۲۲ میلیارد و ۴۱۰ میلیون مترمکعب)، بیاتر کاهش ۲۷ درصدی ورودی آب به مخازن سدهای کشور است. این گزارش حاکی است، آخرین وضعیت سدهای کشور نشان می‌دهد که در مقایسه با سال آبی ۹۹-۹۸ (۳۰ میلیارد و ۶۹۰ میلیون مترمکعب) دارای ۸ درصد کاهش است. بر اساس این آمار، به تبع میزان ورودی به سدهای کشور، خروجی آب از سدها با کاهش مواجه بوده و تا این مدت ۱۵ میلیارد و ۵۱۰ میلیون مترمکعب خروجی آب از سدهای کشور را شاهد بوده‌ایم، به گونه‌ای که در مقایسه با مدت مشابه سال آبی قبل، از کاهش ۲۴ درصدی بر خوردار بوده است.

توزیع میوه‌های تنظیم‌بازاری شب عید در برخی پایگاه‌های بسیج

مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران گفت: بر اساس هماهنگی‌های به‌عمل آمده برای توزیع بهتر میوه‌های تنظیم‌بازار شب عید در برخی پایگاه‌های بسیج مساجد نیز می‌شود. به گزارش تسنیم محمدعلی طهماسبی مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران اظهار داشت: مقرر شد، عرضه مستقیم میوه در ایام پایانی سال جاری و نوروز ۱۴۰۰ توسط تولیدکنندگان و تشکل‌های تعاونی آنها در تهران و در برخی از شهرها انجام شود. وی ادامه داد: میوه‌های سیب و پرتقال توسط تولیدکنندگان طبقه بندی می‌شود و با کیفیت و قیمت مناسب سازمان میادین تره‌بار عرضه خواهد شد. طهماسبی با اشاره به همکاری با سازمان صنعت، غله تهران و بسیج مردمی مساجد برای عرضه، یادآور شد: این عرضه‌ها از ۲۵ اسفندماه آغاز و تا ۱۵ اردیبهشت ماه ادامه خواهد داشت. وی بابیان این که بیشترین حجم خرید مصرف‌کنندگان در ۲۸ و ۲۹ اسفندماه است، تصریح کرد: در سدها مستقیم تا علاوه بر محصول سیب و پرتقال، سبزی و صیفی از جمله پیاز، گوجه‌فرنگی و سیب زمینی نیز در این مراکز عرضه می‌شود. مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی با بیان این که برنامه‌هایی برای عرضه مرغ منجمد در این مراکز در نظر گرفته شده است، خاطر نشان کرد: به دنبال عرضه سایر مواد پروتئینی نیز هستیم. طهماسبی با اشاره به پی‌ریزی مناسب در اساسنامه سازمان مرکزی تعاون روستایی، گفت: بخش هدایایی، حمایتی و نظارتی در اساسنامه این سازمان در نظر گرفته شده است. به گفته طهماسبی، یکی از دلایل مهجور ماندن سازمان مرکزی تعاون روستایی تشریح نشدن اساسنامه این سازمان برای قانون‌گذاران است.

